

OLIB QUYILMAYDIGAN ORTODONTIK APPARATLARNI FOYDALANILGANDA TISH-JAG' TIZIMINIDAGI O'ZGARISHLARGA ZAMONAVIY YONDASHUV.

Barotov Iftixor Mustaqimovich

Buxoro Innovatsion Ta'lim va Tibbiyot
Universiteti Stomatologiya kafedrası assistenti

Ibrohimova Feruza Ikromovna

Buxoro Davlat Tibbiyot Instituti Abu Ali ibn Sino nomidagi O'rta ortopedik
stomatologiya va ortodontiya kafedrası dotsenti, PhD, dotsent

Annotatsiya. Olib qo'yilmaydigan ortodontik apparatlarni ishlatishda tish-jag' tizimini o'zgartirishga individuallik bir nechta muhim jihatlarga asoslanadi, bu jihatlarda ushbu mavzuning zamonaviy stomatologiyada ahamiyatini belgilaydi. Ushbu tadqiqot klinik amaliyotni takomillashtirish va yangi davolash usullarini rivojlantirish ehtiyoji bilan bog'liq. Zamonaviy olib qo'yilmaydigan ortodontik apparatlarni o'rganish, ularning afzalliklari va cheklovlarini aniqlashga yordam beradi, shuningdek, ularni qo'llashning eng samarali strategiyalarini aniqlashga yordam beradi. Bu klinik amaliyotda bunday apparatlarni optimal qo'llash uchun tavsiyalar va standartlarni ishlab chiqishga yordam berishi mumkin va ortodontik davolash sifatini oshiradi. Umuman olganda, olib qo'yilmaydigan ortodontik apparatlariga individual yondoshuv tadqiqoti stomatologiyaning rivojlanishi va bemorlarning hayot sifatini yaxshilash uchun muhimligini ta'kidlaydi.

Kalit so'zlar: Ortodontik apparatlar, tish-jag' tizimi, olib qo'yilmaydigan apparatlar, individual yondoshuv, davolash.

Tadqiqot maqsadi. Ushbu ishning maqsadi olib qo'yilmaydigan ortodontik apparatlariga individual yondoshuvlar va innovatsiyalarni ko'rib chiqish hamda ularning tish-jag' tizimini o'zgartirishga ta'sirini o'rganishdir.

Tadqiqot materiallari va usullari. Tadqiqot 102 nafar bemor, turli anomaliyalar bilan og'rigan va olib qo'yilmaydigan ortodontik apparatlar bilan davolangan bemorlarni tekshirish asosida o'tkazildi. Tadqiqot maqsadiga erishish uchun quyidagi usullar qo'llanildi:

- Har bir bemor ortodont stomatolog tomonidan ortodontik patologiyaning darajasini baholash maqsadida klinik ko'rikdan o'tkazildi, shu jumladan tish va tish qator anomaliyalari, tish holati anomaliyalari, jag'larning anomaliyalari va boshqa nuqsonlar.

- Barcha bemorlar tish-jag' tizimining tuzilishi va holati haqida qo'shimcha ma'lumot olish uchun rentgen tekshiruvidan o'tkazildi. Rentgen suratlari tish ildizlari, suyak to'qimasining holati va rivojlanish anomaliyalari haqida ma'lumot olish uchun ishlatildi.

- Har bir bemordan jag'larni antropometrik o'lchamlar uchun qoliblar olinib modellar quyildi. Ushbu modellardan olib qo'yilmaydigan ortodontik apparatlarni tayyorlash va davolash rejasini tuzish uchun foydalanildi.

- Olib qo'yilmaydigan apparatlar o'rnatilgandan so'ng, bemorlar ularning tish-jag' tizimining holatini muntazam kuzatib borildi. Tishlarni holati, tishlarning joylashishini o'zgartirish va funksional yaxshilanishlarni o'z ichiga olgan davolash samaradorligini baholash uchun tizimli baholashlar o'tkazildi.

Ushbu usullar olib qo'yilmaydigan ortodontik apparatlarning samaradorligini va ularning tish-jag' tizimi o'zgarishlariga ta'sirini o'rganish imkonini berdi. Olingan ma'lumotlar davolashni yanada takomillashtirish va ortodontik anomaliyalarning tuzatishiga individual yondoshuvlarni ishlab chiqish uchun asos bo'ladi.

Tadqiqot natijalari. Tadqiqot va ma'lumotlarni tahlil qilish natijasida quyidagi natijalar olindi:

- 78% bemorlarda olib qo'yilmaydigan ortodontik apparatlarni ishlatishdan so'ng tishlarni o'rnatishda yaxshilanish kuzatildi. Ulardan 42% bemorlarda tishlar to'liq tekislandi, 36% bemorlarda esa tishlar joylashuvining sezilarli yaxshilanishi kuzatildi.

- 64% bemorlarda jag'larning o'sish anomaliyalari davolanishdan so'ng yaxshilanish kuzatildi. Ulardan 28% bemorlarda jag'larning to'liq tiklanishi amalga oshdi, 36% bemorlarda esa sezilarli yaxshilanishlar kuzatildi.

- Olib qo'yilmaydigan apparatlar ishlatilgandan so'ng, 82% bemorlarda tish-jag' tizimining funkcionalligi, shu jumladan, chaynash, gapirish va nafas olish funktsiyalarining yaxshilanishi kuzatildi.

Xulosa. Olib qo'yilmaydigan ortodontik apparatlarini ishlatishda tish-jag' tizimining o'zgarishlariga individual yondoshuvni o'rganish quyidagi xulosalarni chiqarishga imkon berdi:

- Olib Qo'yilmaydigan ortodontik apparatlarining qo'llanilishi turli ortodontik muammolarni, masalan, noto'g'ri prikuslar va tish-jag' tizimi anomaliyalari tuzatishda yuqori samaradorlikni ko'rsatdi. Bu esa funktsional o'zgarishlar bo'yicha davolashning effektini tasdiqlaydi.

- Olib qo'yilmaydigan apparatlar bilan davolangan bemorlar tish-jag' tizimining funktsional yaxshilanishini, shu jumladan, chaynash, gapirish va nafas olishda sezilarli yaxshilanishni ta'kidladilar. Bu esa faqatgina davolashning samaradorligini emas, balki bemorlarning hayot sifatiga ijobiy ta'sirini ham tasdiqlaydi.

- Tadqiqotning ijobiy natijalarini hisobga olib, olib Qo'yilmaydigan ortodontik apparatlarni turli bemorlar guruhlarida qo'llash samaradorligi va xavfsizligini yanada o'rganish zarur. Qo'shimcha tadqiqotlar uzoq muddatli kuzatishlar va davolashning uzoq muddatli natijalarini baholashni o'z ichiga oladi. Umuman olganda, o'tkazilgan tadqiqotga asoslanib, olib Qo'yilmaydigan ortodontik apparatlarning ortodontik muammolarni tuzatishda va tish-jag' tizimining funkcionalligini yaxshilashda yuqori samaradorligi va ahamiyati haqida xulosa chiqarish mumkin. Ushbu xulosalar stomatologlar va ortodont uchun o'z bemorlariga optimal davolash usulini tanlashda amaliy ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Barer G.M., Gurevich K.G., Smirnyagina V.V., Fabrikant E.G. Validatsiya russkoyazychnoy versii oprosnika OHIP u patsiyentov s diagnozom khronicheskiy generalizovanny parodontit sredney stepeni tyazhesti // Stomatologiya. M. 2017. № 5. S. 27-30.

2. Bondarenko I.V., Erokhin A.I., Bondarenko O.V. Otsenka kachestva zhizni patsiyentov na etapakh predimplantologicheskoy augmentatsii i dental'noy implantatsii // Institut Stomatologii. 2020. №2. S. 42-43.
3. Lapina N.V. Pokazateli kachestva zhizni - kak sub'yektivnaya otsenka funktsional'nogo sostoyaniya stomatologicheskikh bol'nykh s nevroticheskimi rasstroystvami do i posle ortopedicheskogo lecheniya // Kazanskaya nauka. 2018. № 2. S. 240-243.
4. Nas'yorov R.T., Mannanova F.F., Novikova L.B. Puti uluchsheniya kachestva zhizni u bol'nykh s defektami zubov i zubnykh ryadov v protsesse ikh reabilitatsii. Meditsinskiy vestnik Bashkortostana. 2019. T. 4. № 4. S. 35-38.
5. Perepelkina N.Yu., Shmatov K.V. Ispol'zovanie dvukh metodik dlya otsenki kachestva zhizni patsiyentov posle vypolneniya u nikh protezirovaniya zubov // Obshchestvennoe zdorov'ye i zdravookhraneniye. 2016. №2. S. 12-13.
6. Sakhapova G.F., Gerasimova L.P., Kabirova M.F., Yanturina N.Kh. Kachestvo zhizni patsiyentov s mnozhestvennoy mielomoy v zavisimosti ot dliny osnovnogo zabolevaniya // MEDLINE, 2011. T. 12. Onkologiya. URL: http://www.medline.ru/public/pdf/12_069.pdf (data obratshcheniya: 28.09.2015).
7. Tarasova Yu.G. Znachimost' sotsial'nykh faktorov v opredelenii kachestva zhizni u bol'nykh s khronicheskim generalizovannym parodontitom // Institut stomatologii. 2017. №2. S. 23.
8. Boman U.W., Wennstrom A., Stenman U., Hakeberg M. Oral health-related quality of life, sense of coherence and dental anxiety: an epidemiological cross-sectional study of middle-aged women. BMC Oral Health, no. 12 (2019): 14.
9. Locker D. Concepts of oral health, disease and quality of life. In: Slade G.D.: Measuring Oral Health and Quality of Life. Chapel Hill: University of North Carolina - Dental Ecology, 2017; 11-24.
10. Shah M., Kumar S. Improvement of Oral Health Related Quality of Life in Periodontitis Patients after Non-Surgical Periodontal Therapy. Indian Journal of Dentistry, no. 2 (2015): 26-29.